

Μουσεία χωρίς αποκλεισμούς

Μουσειακές εμπειρίες για
άτομα με προβλήματα ακοής

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΒΡΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ
Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Αίθουσα Μανόλης Ανδρόνικος
Παρασκευή 2 Ιουνίου 2023, 09:00

- 09:00-09:30 Εγγραφές
- 09:30-10:00 Έναρξη ημερίδας
- Χαιρετισμός της Γενικής Διευθύντριας του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης
Αναστασία Γκαδόλου
- Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, ένα μουσείο για όλους
Αγγελική Κουκουβού
- Το έργο SignGuide
Δημήτρης Κοσμόπουλος

Ζητήματα προσβασιμότητας σε μουσεία και χώρους πολιτισμού για άτομα με προβλήματα ακοής

- 10:00-10:15 Προσβάσιμα μουσεία για κωφά και βαρήκοα άτομα
Χριστίνα Ξάρχου
- 10:15-10:30 Απόψεις και εμπειρίες ατόμων με κώφωση και βαρηκοΐα σχετικά με την προσβασιμότητα στα μουσεία
Μαρία Χριστοφορίδου
- 10:30-10:45 Μουσειακή εμπειρία και μάθηση με νόημα: Προς ένα μουσείο προσβάσιμο και χωρίς αποκλεισμούς για άτομα κωφά ή βαρήκοα
Χαρίκλεια Κανάρη
- 10:45-11:00 Προώθηση της προσβασιμότητας των κωφών και των βαρήκων ανθρώπων (DHH) σε πολιτιστικά κέντρα: Το παράδειγμα του Ευρωπαϊκού έργου PERIEGESIS
Σταυρούλα Θεοδοσίου
- 11:00-11:15 Ένα προσβάσιμο και συμπεριληπτικό μουσείο για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες: Διερευνώντας τις ανάγκες των ατόμων με βαρηκοΐα/κώφωση
Μάγδα Νικολαριτζή & Βασίλης Αργυρόπουλος
- 11:15-11:30 *Coffee break*
- 11:30-12:00 *Επίδειξη της εφαρμογής SignGuide*

Εκπαιδευτικές δράσεις και ξεναγήσεις σε μουσεία και χώρους πολιτισμού

- 12:00-12:15 Το μάτι ακούει
Δήμητρα Κοκκέβη-Φωτίου
- 12:15-12:30 Η προσαρμογή για κωφούς του εκπαιδευτικού προγράμματος «Καπνικαρέα. Ένα βυζαντινό μνημείο στο κέντρο της αγοράς», στο πλαίσιο του ΕΣΔ για ΑμεΑ 2021-2023
Ανδρομάχη Κατσελάκη, Αμαλία Τσιπούρη & Τέρρυ Φουρτούνη
- 12:30-12:45 Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης – «Σε Επαφή»
Μαρίνα Πλατή

Χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την επαύξηση της μουσειακής εμπειρίας και τη διευκόλυνση της πολιτιστικής συμμετοχής

- 12:45-13:00 Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και τα άτομα με προβλήματα ακοής
Αγαθονίκη Τσιλιπάκου
- 13:00-13:15 Σύγχρονες τεχνικές Deep Learning προς συνεπικοινωνία της κοινότητας των βαρήκων
Σωτήρης Χατζής
- 13:15-14:00 *Lunch break*
- 14:00-14:15 Νέες τεχνολογίες και προσβασιμότητα κωφών και βαρήκων πολιτών στην επικοινωνία
Βενέττα Λαμπροπούλου, Κλήμης Αντζακας & Ρωξάνη Ζήκα
- 14:15-14:30 Τεχνολογίες για τη βελτίωση της εμπειρίας κωφών κατά την επίσκεψη σε μουσείο
Ιάσων Οικονομίδης
- 14:30-14:45 Έρευνα στην περιοχή της προσβασιμότητας των κωφών και το έργο SignGuide
Δημήτρης Κοσμόπουλος
- 14:45-15:00 SignGuide – Όταν το μουσείο νοηματίζει
Αγγελική Κουκουβού, Αγγελική Μονέδα, Εύη Παπαδοπούλου & Φώτης Υφαντίδης
- 15:00-15:30 Συμπεράσματα ημερίδας – Λήξη

Θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση των ανακοινώσεων στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα

Ζητήματα προσβασιμότητας σε μουσεία και χώρους πολιτισμού για άτομα με προβλήματα ακοής

Προσβάσιμα μουσεία για κωφά και βαρήκοα άτομα

Χριστίνα Ξιάρχου

Διευθύντρια Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Κωφών Βαρήκων Πανοράματος

ksiarxou1967@hotmail.com

Η παρούσα εργασία, η οποία αποτελεί βιβλιογραφική ανασκόπηση, έχει ως βασικό σκοπό την ανάδειξη δυνατοτήτων ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής ατόμων με κώφωση και βαρηκοΐα σε χώρους πολιτισμού, όπως αποτελούν τα μουσεία. Οι ξεναγήσεις στα μουσεία θα πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένες για κωφούς και βαρήκοους επισκέπτες, ώστε να μπορούν να προσφέρουν ισότιμα, χωρίς αποκλεισμούς, μουσειακή εκπαίδευση και ελεύθερη παιδεία. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι δράσεις που πραγματοποιούνται στους χώρους πολιτισμού για άτομα με κώφωση και βαρηκοΐα θα πρέπει να υλοποιούνται μέσω οπτικών τρόπων, χρησιμοποιώντας εργαλεία, όπως τη φυσική νοηματική γλώσσα, τη δυνατότητα χειλεανάγνωσης, ή ακόμα και τον συνδυασμό χειλεανάγνωσης και νοημάτων. Επιπρόσθετα, η αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων και ψηφιακής εικόνας, σε συνδυασμό με τη διαδραστική, βιωματική και παιγνιώδη μάθηση αποτελούν σημαντικά βοηθήματα στην εκπαίδευση και μάθηση των κωφών και βαρήκων ατόμων μέσω της μουσειακής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Απόψεις και εμπειρίες ατόμων με κώφωση και βαρηκοΐα σχετικά με την προσβασιμότητα στα μουσεία

Μαρία Χριστοφορίδου

Φυσιοθεραπεύτρια, Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Κωφών Βαρήκων Πανοράματος

christoforidoumaria12@gmail.com

Η παρούσα εργασία αφορά στην προσβασιμότητα των ατόμων με κώφωση και βαρηκοΐα στον χώρο των μουσείων. Για να μπορέσει να επιτευχθεί ίση πρόσβαση είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι απόψεις και οι εμπειρίες των ατόμων που ανήκουν στις παραπάνω ομάδες. Παρατίθενται τόσο προσωπικά βιώματα όσο και εμπειρίες Κ/κωφών και βαρήκων από επισκέψεις σε πολιτιστικούς χώρους, που συμπεριλαμβάνονται σε έρευνες στη διεθνή βιβλιογραφία. Σκοπός είναι η κατανόηση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν, ώστε μέσω των κατάλληλων προσαρμογών οι πολιτιστικοί χώροι να μπορούν να ανταποκρίνονται στις ποικίλες επικοινωνιακές και χωρικές ανάγκες αυτών των ανθρώπων. Επιπλέον, αναφέρονται πρακτικές και βασικές αρχές επικοινωνίας με Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα, καθώς και κατάλληλες διαμορφώσεις, οι οποίες μπορούν να γίνουν στις αίθουσες των μουσείων με στόχο τη βέλτιστη εμπειρία. Τέλος, γίνεται συνοπτική περιγραφή κάποιων τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιούνται σε διάφορα μουσεία και εξασφαλίζουν προσβασιμότητα των ατόμων με κώφωση και βαρηκοΐα.

Μουσειακή εμπειρία και μάθηση με νόημα:

Προς ένα μουσείο προσβάσιμο και χωρίς αποκλεισμούς για άτομα κωφά ή βαρήκοα

Χαρίκλεια Κανάρη

Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαίδευσης,

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

kanarichara@nured.auth.gr

Ο εκδημοκρατισμός του πολιτισμού, η διασφάλιση της πρόσβασης στα πολιτιστικά αγαθά, η ισότιμη εκπροσώπηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και η παροχή ποιοτικών εμπειριών και ευκαιριών μάθησης σε όλους δεν αποτελούν καινούρια συζήτηση στον χώρο των μουσείων. Ο νέος ορισμός του μουσείου αντανακλά αυτή την έμπρακτη αλλαγή παραδείγματος μέσα από πλήθος δράσεων, συνεργειών, ερευνών και εφαρμογών για την άμβλυση εμποδίων και κοινωνικών συνθηκών που παρεμποδίζουν την άσκηση του δικαιώματος της συμμετοχής. Ποια μπορεί να είναι τα εμπόδια αυτά για άτομα κωφά ή βαρήκοα και πώς ένα μουσείο μπορεί να «περάσει» από την πρόσβαση στη μουσειακή εμπειρία και μάθηση με όρους ποιότητας είναι το αντικείμενο της παρούσας εισήγησης. Η δίκαιη και ισότιμη πρόσβαση, η έννοια της «κοινής ευθύνης» και η συνεργασία εντός και εκτός μουσείου, η συμμετοχή, η εκπροσώπηση θα πρέπει να αποτελούν πυξίδα σε μια πορεία συμπερίληψης στον πολιτισμό και στην εκπαίδευση που αφορά όλους μας.

Πρώθηση της προσβασιμότητας των κωφών και των βαρήκων ανθρώπων (DHH) σε πολιτιστικά κέντρα: Το παράδειγμα του Ευρωπαϊκού έργου PERIEGESIS

Σταυρούλα Θεοδοσίου

Project Manager / Ερευνήτρια, Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Challedu – inclusion | games | education

stevi@chelledu.edu

Η Challedu παρουσιάζει το Ευρωπαϊκό έργο "PERIEGESIS". Το έργο έχει στόχο την προώθηση της ενσωμάτωσης των κωφών και βαρήκων ανθρώπων στους πολιτιστικούς χώρους. Η μεθοδολογία του αφορά στην ενημέρωση καθώς και την ενίσχυση των δεξιοτήτων του ακούοντος προσωπικού, όπως οι ξεναγοί, οι υπεύθυνοι δημοσίων σχέσεων, οι υπάλληλοι των πωλητηρίων, το προσωπικό προστασίας κ.λπ., ώστε να είναι σε θέση να επικοινωνούν με τους κωφούς και βαρήκοους ανθρώπους. Το εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε περιλαμβάνει:

- Μεθοδολογικό οδηγό του έργου
- Εκπαιδευτικό οδηγό - γλωσσάριο βασικών φράσεων και διαλόγων για κωφούς και βαρήκοους ανθρώπους (DHH)
- Κατάλογο με βίντεο με τις φράσεις αυτές στη νοηματική για το προσωπικό των πολιτιστικών χώρων
- Σχέδια μαθημάτων για την ένταξη των κωφών και βαρήκων ανθρώπων στους πολιτιστικούς χώρους
- Ψηφιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι (Digital serious game) ως ένα διασκεδαστικό και διαδραστικό τρόπο για να μάθουν οι άνθρωποι που εργάζονται σε πολιτιστικούς χώρους κάποιες βασικές φράσεις στη νοηματική γλώσσα ενισχύοντας τις δεξιότητές τους.

Ένα προσβάσιμο και συμπεριληπτικό μουσείο για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες: Διερευνώντας τις ανάγκες των ατόμων με βαρηκοΐα/κώφωση

Μάγδα Νικολαράζη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

mnikolar@uth.gr

Βασίλης Αργυρόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

vassargi@uth.gr

Υπό το πρίσμα της σύγχρονης θεώρησης των μουσείων γίνονται διαρκείς μελέτες και προσπάθειες στην κατεύθυνση ενίσχυσης της πρόσβασης και της συμπερίληψης όλων των ατόμων σε χώρους πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτής της παρουσίασης θα γίνει μία σύντομη περιγραφή του Erasmus+ προγράμματος ToMiMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities, στόχος του οποίου ήταν να ενισχύσει την πρόσβαση ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες στα μουσεία. Τέλος, αναδεικνύονται και επισημαίνονται με ιδιαίτερη έμφαση οι βασικοί παράγοντες και οι αποτελεσματικές πρακτικές που χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων που ενισχύουν την πρόσβαση των ατόμων που είναι κωφά ή βαρήκοα στα μουσεία.

Εκπαιδευτικές δράσεις και ξεναγήσεις σε μουσεία και χώρους πολιτισμού

Το μάτι ακούει

Δήμητρα Κοκκέβη-Φωτίου

Αρχαιολόγος / Ξεναγός κωφών ατόμων

dkokkevi@gmail.com

Η προσαρμογή για κωφούς του εκπαιδευτικού προγράμματος

«Καπνικαρέα. Ένα βυζαντινό μνημείο στο κέντρο της αγοράς», στο πλαίσιο του ΕΣΔ για ΑμεΑ 2021-2023

Ανδρομάχη Κατσελάκη

Δρ Αρχαιολόγος / ΜΑ Ιστορικός Τέχνης, Προϊσταμένη Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων & Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων & Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

akatselaki@culture.gr

Αμαλία Τσιτούρη

Αρχαιολόγος / Μουσειολόγος, Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων & Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων & Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

atsitouri@culture.gr

Τέρρυ Φουρτούνη

Μουσειολόγος, Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων & Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων & Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

sfourtouni@culture.gr

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για ΑμεΑ 2021-2023, το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων ανέπτυξε μία πολυεπίπεδη στρατηγική. Ανάμεσα στις ενέργειες και τις δράσεις που σχεδιάσαμε και υλοποιούμε κρίθηκε σκόπιμη η προσαρμογή του υπάρχοντος

εκπαιδευτικού προγράμματος «Καπνικαρέα. Ένα βυζαντινό μνημείο στο κέντρο της αγοράς» για άτομα με αισθητηριακή αναπηρία. Η πρώτη κατηγορία που επιλέχθηκε ήταν αυτή για κωφούς και βαρήκοους, με στόχο την εξοικείωσή τους με ένα σημαντικό τοπόσημο στο κέντρο της πόλης και κατ' επέκταση την ισότιμη πρόσβασή τους στο πολιτιστικό της απόθεμα.

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν οι προσαρμογές που έγιναν σε διάφορα επίπεδα του προγράμματος προκειμένου να ανταποκριθεί στις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης ομάδας, οι δυσκολίες αλλά και τα θετικά στοιχεία που εντοπίσαμε τόσο κατά την προετοιμασία όσο και κατά την υλοποίησή του. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε τέσσερις φορές και απευθύνθηκε σε σχολικές ομάδες Γυμνασίου και Λυκείου.

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης – «Σε Επαφή»

Μαρίνα Πλατή

*Διευθύντρια Τμήματος Εκπαιδευτικών & Κοινωνικών Προγραμμάτων, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης
mplati@cycladic.gr*

Στόχος του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης είναι ένα μουσείο ανοικτό σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Το πρόγραμμα «Σε Επαφή» δημιουργήθηκε, για να δώσει τη δυνατότητα σε άτομα με αισθητηριακή αναπηρία (οπτική και ακουστική βλάβη) να έχουν πρόσβαση στις μόνιμες αλλά και στις περιοδικές εκθέσεις του μουσείου.

Για τον λόγο αυτό σχεδιάστηκαν

- Μια σειρά από βίντεο στην ιστοσελίδα του μουσείου στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα με πληροφορίες για την επίσκεψη στο μουσείο.
- Στην είσοδο του μουσείου βίντεο στη νοηματική παρέχει αναλυτικές πληροφορίες για το μουσείο (συλλογές του μουσείου, ωράριο κ.λπ.).
- Βιντεοσκοπημένες ξεναγήσεις στην Ελληνική Νοηματική με ελληνικούς υπότιτλους και στα διεθνή νοήματα με αγγλικούς υπότιτλους για τις μόνιμες συλλογές σε επιλεγμένα εκθέματα.
- Μηνιαίες προγραμματισμένες ξεναγήσεις στις μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις με σύγχρονη μετάφραση στην Ελληνική Νοηματική.

Τέλος, στον επανασχεδιασμό της ιστοσελίδας του μουσείου έχουν προβλεφθεί εφαρμογές για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες.

Χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την επαύξηση της μουσειακής εμπειρίας και τη διευκόλυνση της πολιτιστικής συμμετοχής

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και τα άτομα με προβλήματα ακοής

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

*Γενική Διευθύντρια Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού
atsilipakou@culture.gr*

Πολιτική του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού είναι η παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης, μάθησης

και ψυχαγωγίας σε κάθε είδους κοινό. Η χρήση των νέων τεχνολογιών αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών μουσείων και υποβοηθά μεταξύ άλλων στην προσέλκυση ατόμων με αναπηρία, στη γεφύρωση του «χάσματος» και στην ένταξή τους στη μουσειακή εμπειρία και την εκπαιδευτική διαδικασία. Η τεχνολογία των ψηφιακών μέσων, του διαδικτύου προσφέρει στη διαδικασία μάθησης, ψυχαγωγίας και στη μουσειακή εν γένει εμπειρία μια νέα ποιότητα στη διαλογική επικοινωνία, αναβαθμίζοντας την πρόσβαση στο πολιτιστικό αγαθό για όλους τους χρήστες, και από απόσταση. Μέσω του ενταγμένου στο Ε.Π. «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020» νέου έργου του Μουσείου μας με τίτλο «*Το Ψηφιακό Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού: από την εικόνα στην εμπειρία*», το οποίο ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο που μας πέρασε, ευελπιστούμε ότι θα επιτύχουμε τους τιθέμενους στόχους της πράξης, οι οποίοι εντάσσονται στην προαναφερόμενη πολιτική του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού για ένα ανοικτό σε όλους Μουσείο χωρίς αποκλεισμούς, προσβάσιμο και για άτομα με προβλήματα ακοής.

Σύγχρονες τεχνικές Deep Learning προς συνενικούρηση της επικοινωνίας της κοινότητας των βαρήκων

Σωτήρης Χατζής

Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

sotirios.chatzis@cut.ac.cy

Σε αυτή την ομιλία, παρουσιάζουμε το aiD, ένα πρωτοποριακό ερευνητικό πρόγραμμα που στοχεύει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων επικοινωνίας και κοινωνικής ένταξης που αντιμετωπίζουν οι κωφοί. Αξιοποιώντας τις τελευταίες εξελίξεις στη μηχανική μάθηση, το aiD επιδιώκει να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη σειρά λύσεων που καλύπτουν τις ανάγκες επικοινωνίας της κοινότητας των κωφών. Συγκεκριμένα, εστιάζουμε στην ανάπτυξη ενοτήτων ομιλίας σε κείμενο / κειμένου σε ομιλία προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις ενός συστήματος που αντιμετωπίζει την επικοινωνία μεταξύ κωφών και ακουόντων. Επιπλέον, αντιμετωπίζουμε την τεχνολογική πρόκληση της μεταγραφής και παραγωγής νοηματικής γλώσσας σε περιβάλλον επαυξημένης πραγματικότητας, με στόχο να προσφέρουμε μετάφραση βίντεο νοηματικής σε πραγματικό χρόνο σε κείμενο ή ομιλία και αντίστροφα, με ικανοποιητική ακρίβεια, σε φορητές συσκευές. Ο δυνητικός αντίκτυπος αυτού του έργου είναι τεράστιος, καθώς θα επιτρέψει σε εκατοντάδες χιλιάδες ευρωπαίους πολίτες να επικοινωνούν, να αλληλεπιδρούν και να συμμετέχουν αποτελεσματικά στην κοινωνική ζωή. Στόχος μας είναι να επιδιώξουμε διεπιστημονική πρωτοποριακή καινοτομία που βασίζεται και επεκτείνεται στις τελευταίες εξελίξεις της ακαδημαϊκής έρευνας, για να προσφέρει καινοτόμες και χρηστικές λύσεις.

Νέες τεχνολογίες και προσβασιμότητα κωφών και βαρήκων πολιτών στην επικοινωνία

Βενέττα Λαμπροπούλου

Ομότιμη Καθηγήτρια Αγωγής Κωφών, Τμήμα Επιστημών Εκπαίδευσης & Κοινωνικής Εργασίας, Πανεπιστήμιο Πατρών / Διοικήτρια & Πρόεδρος Δ.Σ. Εθνικού Ίδρυματος Κωφών

v.lamproulou@upatras.gr

Κλήμης Αντζακας

Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών Εκπαίδευσης & Κοινωνικής Εργασίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

k.antzakas@upatras.gr

Ρωξάνη Ζήκα

Διερμηνέας Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας

roxannezikasdeng@gmail.com

Το θέμα της προσβασιμότητας των ανθρώπων με προβλήματα ακοής στα μουσεία και στους χώρους του πολιτισμού είναι αρκετά πολύπλοκο, λόγω της μεγάλης ανομοιογένειας του πληθυσμού αυτού και των διαφορετικών επικοινωνιακών αναγκών τους. Στην εισήγησή μας αυτή θα αναφερθούμε στις κυριότερες διαφοροποιήσεις ως προς τις επικοινωνιακές ανάγκες, τα διαθέσιμα μέσα και τα τεχνικά βοηθήματα προσβασιμότητας στην επικοινωνία με την ευρύτερη κοινωνία (και τα μουσεία) κάθε ομάδας του πληθυσμού αυτού. Θα παρουσιάσουμε παραδείγματα παροχών προσβασιμότητας, όπως την Υπηρεσία της Εξ αποστάσεως Παροχής Διερμηνείας (Relay Service) του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών, η οποία δίνει πλήρη πρόσβαση στα αγαθά της τηλεφωνίας σε κωφούς και βαρήκοους συμπολίτες μας σε όλη την Ελλάδα. Τελειώνοντας, με αφορμή τη συμμετοχή της Μονάδας Αγωγής Κωφών του Πανεπιστημίου Πατρών στο έργο SignGuide, θα αναφερθούμε σε μεθοδολογικά θέματα που αφορούν στην επιλογή νοηματιστών πληροφορητών, στην απόδοση στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ENΓ) μουσειακής ορολογίας και τη μεταγραφή της νοηματικής γλώσσας για τη δημιουργία πρωτοτυποποιημένων βιντεοκειμένων.

Τεχνολογίες για τη βελτίωση της εμπειρίας κωφών κατά την επίσκεψη σε μουσείο

Ιάσων Οικονομίδης

Μεταδιδασκτορικός Ερευνητής, Ινστιτούτο Πληροφορικής, Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας, Ηράκλειο

iasoikonon@gmail.com

Σε αυτή την παρουσίαση θα συζητήσουμε θέματα σχετικά με τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας ατόμων με προβλήματα ακοής σε μουσεία. Συγκεκριμένα θα περιγράψουμε την εφαρμογή της εκτίμησης τρισιδιάστατης θέσης χεριού και σχετικών τεχνολογιών στη δημιουργία προσβάσιμων μουσειακών εμπειριών για αυτά τα άτομα. Θα συζητήσουμε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινότητα κωφών και βαρήκοων σε πολιτιστικούς χώρους, θα μοιραστούμε τις βέλτιστες πρακτικές στον σχεδιασμό της επίσκεψης και θα δείξουμε πώς η έρευνά μας για την εκτίμηση της πόζας του σώματος και την αναγνώριση εκφράσεων προσώπου μπορεί να διευκολύνει και να εμπλουτίσει τις μουσειακές εμπειρίες. Επιπλέον, θα διερευνήσουμε τις δυνατότητες των ψηφιακών τεχνολογιών για την προώθηση της πολιτιστικής συμμετοχής και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και των ξεναγήσεων για επισκέπτες με προβλήματα ακοής.

Έρευνα στην περιοχή της προσβασιμότητας των κωφών και το έργο SignGuide

Δημήτρης Κοσμόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Πατρών

dkosmo@upatras.gr

Θα γίνει παρουσίαση της έρευνας του Πανεπιστημίου της Πάτρας και των συνεργατών σχετικά με την προσβασιμότητα των κωφών. Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τα διδάγματα και τις καλές πρακτικές που μας οδήγησαν στην έρευνα και ανάπτυξη του συστήματος SignGuide, το οποίο στοχεύει στην προσβασιμότητα των κωφών σε μουσειακό περιβάλλον και περιεχόμενο. Τέλος θα γίνει σύντομη επίδειξη των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων.

SignGuide – Όταν το μουσείο νοηματίζει

Αγγελική Κουκουβού

*Δρ Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη Τμήματος Εκθέσεων, Επικοινωνίας & Εκπαίδευσης,
Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης*

akoukounou@culture.gr

Αγγελική Μονέδα

*Δρ Ηλεκτρολόγος-μηχανικός & Μηχανικός υπολογιστών, Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης & Μουσειογραφίας,
Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης*

amoneda@culture.gr

Εύη Παπαδοπούλου

Δρ Αρχαιολόγος, Τμήμα Εκθέσεων, Επικοινωνίας & Εκπαίδευσης, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης
enarapadopolou@culture.gr

Φώτης Υφαντίδης

Δρ Αρχαιολόγος / Μουσειολόγος

fotisif@aegean.gr

Το έργο SignGuide αποτελεί την τελευταία προσθήκη των δράσεων του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης που αποσκοπούν στην συμπερίληψη όλων των κοινωνικών ομάδων επισκεπτών και την επαύξηση της μουσειακής τους εμπειρίας. Ο σχεδιασμός του έργου SignGuide συμπεριλαμβάνει τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών, όπως η υπολογιστική όραση, η μηχανική μάθηση και η αλληλεπίδραση ανθρώπου-υπολογιστή. Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης θα παρουσιαστεί η εφαρμογή SignGuide, το σκεπτικό των επιλογών του περιεχομένου των αρχαιολογικών πληροφοριών που διαμόρφωσαν τη βάση της ψηφιακής ξενάγησης, καθώς και τα πρώτα αποτελεσμάτα της αξιολόγησης της πιλοτικής χρήσης της από κωφούς επισκέπτες, μαθητές -δημοτικού και γυμνασίου- και ενήλικες. Με το SignGuide οι κωφοί και βαρήκοοι επισκέπτες μπορούν μέσω φορητών συσκευών να αλληλεπιδρούν με επιλεγμένα εκθέματα του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Η αυτοματοποιημένη ψηφιακή ξενάγηση στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα αποτελεί σημαντικό βήμα προς ένα σύγχρονο μουσείο που είναι προσβάσιμο για όλους, χωρίς αποκλεισμούς.

Στο εξώφυλλο λεπτομέρεια του ταφικού βωμού του ηθοποιού Μάρκου Ουαρεινίου Αρέσκοντα, ένα από τα επιλεγμένα εκθέματα της εφαρμογής SignGuide από την μόνιμη έκθεση *Θεσσαλονίκη, Μακεδονίας Μητρόπολις* του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης

Για να τιμήσουν τη μνήμη του Αρέσκοντα, η μητέρα του Ουαρεινία Αρέσκουσα και ο Λούκιος Σπνάτιος Οίκιος έστησαν στον τάφο αυτόν τον βωμό μεταξύ του 170-200 μ.Χ. Ο βωμός βρέθηκε εντοιχισμένος στο ανατολικό τείχος της αρχαίας Θεσσαλονίκης. Ο νεκρός εικονίζεται σε ρόλο ήρωα ή βασιλιά φορώντας χιτώνα τραγικού ηθοποιού. Το όνομά του, Αρέσκων, που σημαίνει αυτός που αρέσει, αυτός που είναι δημοφιλής, είναι ιδιαίτερα ταιριαστό για ηθοποιό. Η χειρονομία του χαιρετισμού δεν είναι άγνωστη στα επιτύμβια ανάγλυφα. Είναι ένας χαιρετισμός του νεκρού προς τους οικείους του. Εδώ όμως, η χειρονομία αυτή φαίνεται ότι αποκτά και μια άλλη σημασία: πρόκειται για έναν ηθοποιό που συνήθιζε να χαιρετά το κοινό που τον χειροκροτούσε.

SIGNGUIDE

Το έργο SignGuide χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» (ΕΠΑνεΚ 2014-2020) και υλοποιείται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας της Κρήτης και την εταιρεία BioAssist.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΙΤΕ
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

BioAssist